

מעדני אשר

גליון תס"ב (שנה י')

פרשת בהעלותך

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
ללשון הקודש: 47-111 311-12 לאידיש

מדוע הרוצה ללמוד אינו חייב להתחתן הרי מצוה שאי אפשר לקיימה ע"י אחרים אינה נידחת מפני לימוד התורה? בפרשת ט"ו ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש וגו'.

הנה בגמ' סוכה כ"ה ע"ב ילפינן מכאן דעוסק במצוה פטור מן המצוה דלחד מ"ד עוסקין במת מצוה היו שחל שביעי שלהן בערב פסח, וברש"י שם ד"ה שחל שביעי כתב וז"ל שמעינן מינה דעוסק במצוה פטור מן המצוה שהרי נטמאו במיתהן שבעת ימים לפני פסח, ואע"פ שטומאה זו תעכב על ידם אכילת פסחיהן אלא מצוה קלה הבאה לידך אינך צריך לדחותה מפני החמורה העתידה לבא.

הנה במאירי מ"ק ט"ו ע"מ ב' כתב אף על פי שאמרו העוסק במצוה פטור מן המצוה, אין תלמוד תורה בכלל זה, אלא מי שהיה עוסק בתורה ואירעה מצוה לידו אם אפשר לאותה מצוה על ידי אחרים אין לו לבטל עליה, ואם אי אפשר לו על ידי אחרים כגון שאין שם ראוי לה אלא הוא או שהיא מצוה המוטלת על גופו כגון לולב ושופר וכבוד אב ואם וקבורת מת מצוה במקום שאין לו קוברים ודומיהם, המצוה קודמת ומבטל תלמוד תורה, כדי לקיימה ואינו מפקיע חיובה מעליו בקיום מצות תלמוד תורה אפי' מצוה קלה, ואף על פי שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, לא נאמר כן בתלמוד תורה, הואיל ועקרה לידעת קיום שאר מצות, מבטלין אותה בשביל כל מצוה שאי אפשר לקיימה על ידי אחרים כך היא שטת גדולי המפרשים.

ובספר חזון יחזקאל על התוספתא בשבת פ"א ה"ד להגאון הגר"י אברמסקי כתב טעם אחר מדוע במצות תלמוד תורה, ליכא הדין של עוסק במצוה פטור מן המצוה משום דהדין של עוסק במצוה פטור מן המצוה, הוא דווקא כשהוא עוסק עתה במצוה שכבר התחיל בה מקודם והעסק בה נמשך גם עכשיו, אבל משא"כ בת"ת הלא כל שעיה שהוא לומד הוא מצוה בפני עצמה, ונמצא שבכל רגע שהוא לומד הוא מתחיל אז בעסק מצות ת"ת, וא"כ לא שייך כאן הדין של עוסק במצוה פטור מן המצוה, יש שהקשו ממה שכתב רש"י סוכה כ"ה ע"מ א' על הא דאיתא במשנה "שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה" וז"ל הולכי בדרך מצוה, כגון ללמוד תורה ולהקביל פני רבו ולפדות שבויים, חזינן דאף במצות לימוד התורה אמרינן עוסק במצוה פטור מהמצוה, כך מקשה בדעת תורה אור"ח סימן ל"ח, וכן בהערות להגר"ש אלישיב זצ"ל סוכה כ"ה ע"יש מה שתרצו.

יש להקשות: על מה שכתב הרמב"ם הלכות אישות פט"ו הלכה א' וז"ל היה עוסק בתורה וטרוד בה, והיה מתירא לישא אשה כדי שלא יטרח במזונות בעבור אשתו, ויבטל מן התורה, הרי זה מותר להתאחר, שהעוסק מצוה פטור מן המצוה, וכל שכן בתלמוד תורה, וקשה הרי קיי"ל דעוסק במצוה פטור מן המצוה הוא בכל המצות דוקא, ולא בתלמוד תורה, דבזה היכי דיש מצוה דאי אפשר לקיים ע"י אחרים, בעי להפסיק ממשנתו כדי לקיים אותם, וא"כ קשה למה לא יבטל ממצות ת"ת כדי לישא אשה, ולקיים מצות פרו ורבו, כך הקשה בשו"ת מהר"ם שיק אהע"ז סי' א' בדי"ה אמנם, וכן בשו"ת משיב דבר ח"ב סוף סימן נ"ג וכן בקובץ הערות יבמות אות ת"ע ובספרו קובץ שיעורים חלק ב' סימן י"ט, וכן בשו"ת דברי יציב אבן העזר סימן ג'.

איכא כמה תרוצים:

א. כי אמרינן דהיכי דישנה מצוה שא"א לקיים ע"י אחרים צריך לבטל ממשנתו כדי לקיים המצוה, היינו דוקא במבטל ת"ת באופן ארעי, משא"כ הכא אם ישא אשה עכשיו, הרי יהיה לו ביטול מצות פרו ורבו, ומשום הכי בכהאי גוונא לא אמרינן דיבטל ממשנתו כדי לישא אשה, כך תירץ בשו"ע הרב הלכות ת"ת פי"ג הל' א'.

ב. כיון שנשואין הוי מצוה שאינה עוברת שהרי יכול לקיימה לאחר מכן, הוי כמצוה שאפשר לקיימה על ידי אחרים, שאינו דוחה תלמוד תורה, וכן תירץ בהעמק שאלה שאילתא ה' אות ד', וכן תירץ בקובץ שיעורים חלק ב' סימן מ"ט.

ומקשה הקובץ שיעורים: על מה שכתב ברמב"ם שם עוד מי שחשקה נפשו בתורה תמיד ושוגה בה כבן עזאי ודבק בה כל ימיו ולא נשא אשה אין בידו עון, וקשה כיון דהכא איירינן לענין ביטול המצוה לגמרי ולא לענין איחור גרידא, א"כ מאי שנא פרו ורבו מכל המצות שאי אפשר לעשותן ע"י אחרים דצריך לבטל מת"ת לקיים המצוה.

ומתירץ: דבאמת כהאי גוונא אינו פטור ממצות פרו ורבו, אלא דנחשב כאנוס בביטולה וכלשון הרמב"ם "אין בידו עון" והיינו דבן עזאי היה דבוק כל כך בתורה שלא היה יכול להסחית דעתו ממנה לדבר אחר, ודוגמא לזה בגמ' זבחים ק"ב אמר רב הא מילתא גמירנא מר' שמעון בן אלעזר בבית הכסא וכו' ופריק מי שרי בבית הכסא ומשני לאונסו שאני.

ישמח לב מבקשי ה' אי"ה בשבועות הקרובים עומד להופיע עוד חלק מסדרת הספרים מעדני אשר על חמשה חומשי תורה גליונות משנת תש"ע כל הרוצה ליטול זכות בהדפסה למען זיכוי הרבים לעילוי נשמת קרוביו או שאר ענינים יתקשר לטל: 057-3166560

גליון זה נודב לעילוי נשמת

הרב אברהם ברוך בן הרב גדליהו ז"ל

נלב"ע ח"י סיון ת.ג.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו ידידנו הנדיב הנכבד

הרב גדליה מרדכי שטרן שליט"א ירושלים

ברכת מזל טוב לידידי ורעי העוסק בערכי ציבור באמונה מסור לכל קדשי בית צאנו לכלל ולפרט הרה"צ דוד רובינשטיין שליט"א ירושלים ראש כולל תהלה לדוד לרגל שמחת לבו שמחת אירוסיו בתו תחי' במו"ט ע"ג הבה"ח המופלג בתורה ויראת שמים יוחנן רבינוביץ נ"י מכחירי ישיבת מאור עינים ראחמסטריווקא בן הרה"ג רבי יעקב דוד רבינוביץ שליט"א ר"מ בישיבת ראחמסטריווקא בן הגאון רבי אפרים פישל רבינוביץ זצ"ל ראש ישיבת רוזין וחתן הרה"צ מנחם נחום טוורסקי זצ"ל בן כ"ק הארמו"ר הרה"ח מראחמסטריווקא זצוק"ל יהא רעוא שיוכה לרוות נחת מכל יוצאי הלעיו ויעליח בכל אשר יפנה

החייב כיריב: שמעון יוכאן כלא פאק

האם ישראל יכול להדליק את המנורה בבית המקדש?
בפרשת ח' ב' דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו'.

איתא בגמ' יומא כ"ד ע"מ ב' דהדלקת המנורה לאו עבודה היא.

ובריטב"א שם הקשה: תמיהא מילתא דהא כתיב בה אהרן ובניו, "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר בהעלותך את הנרות" וכתוב בהעלותך אהרן את הנרות.

ומתרץ הריטב"א: דלהכי לא אפקיה בלשון חיוב, ואמר בהעלותך או בהעלותך, לומר דלאו עבודה היא לחייב עליה מיתה בזר, כשם שאין חיוב מיתה בעבודה שאינה תמה.

וכותב הריטב"א: דבשם הרב ז"ל מצאתי, דכולה סוגיין לענין כהן העובד שלא בבגדי כהונה דהוה ליה זר כדאמרין בגמ' סנהדרין פ"ג ב' בזמן שאין בגדיהם עליהם הוה להו זרים, וקרא דדרשינן לעיל אתה ובניך תשמרו את כהונתכם היינו דקאמר שישמרו לעבוד בכיהונם, והזר הקרב מהם שלא בכיהונו יומת, והיינו דאמרין הכא הדלקה לאו עבודה היא לחייב עליה מיתה לכהן העובד שלא בבגדי כהונה, ונראין דברים שלא אמר רבינו ז"ל אלא דסוגיין אף לענין כהן העובד מחוסה בגדים שאף הוא אינו חייב אלא על עבודה תמה, דכי אין כהונתם עליהם הוה להו זרים, וכיון שכן אין חייבין אלא על עבודה תמה, והוא הדין דזר העובד אינו חייב אלא על עבודה.

וכן בתוס' ישנים יומא כ"ד הקשה: על הא דאיתא בגמ' שם שהדלקה לאו עבודה היא, אבל תימא להר"ר יוסף, כיון שהדלקה לאו עבודה היא אמאי כתיב בה כהן דכתיב דבר אל אהרן וגו' בהעלתך את הנרות וכי ע"כ.

ובמשך חכמה בפרשתן כתב לחדש דהחינוך הראשון בעי כהונה דוקא אבל לדורות רק יערוך אותו אהרן דהיינו ההטבה דבעי כהונה, אבל ההדלקה לא ע"ש באריכות, וכן כתב ליישב בצפנת פענח, על הרמב"ם פ"א מהל' ברכות הלכה ט"ו, ובשו"ת צפנת פענח וורשא סימן רנ"א.

ובספר דף על דף יומא כ"ד לידידינו הגאון הנפלא רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א העיר בזה: חידוש שלא העירו מפרשים הנ"ל, שכן מרומז להדיא בדברי הרמב"ן סו"פ תצוה שמות לו ז' וז"ל או שירמוז שאהרן יתחיל בקטורת ובנרות וכן אמר בסוף פרשת אמור יערך אותו אהרן ולא הזכיר בניו בעבור שהוא יתחיל בה עכ"ל, הנה שמדגיש הענין שהוא יתחיל.

וכן הרמב"ם פ"ט מהל' ביאת מקדש ה"ז כתב הדלקת הנרות כשירה בזרים, לפיכך אם היטיב הכהן את הנרות והוציאן לחוץ מותר לזר להדליק.

וכתב הראב"ד ז"ל הפליג כשאמר מותר לזר להדליק: אלא שאם הדליק כשרות.

וכתב הכסף משנה שם להסביר את שיטת הרמב"ם על פי דברי הריטב"א יומא כ"ד דלהכי כתיב בהעלותך את הנרות ולא כתיב יעלה את הנרות, משום דלאו עבודה וכי' וטעמו של רבינו כיון דלאו עבודה משרי נמי שרי כמו שחיטה שמוותר בזרים.

האם אפשר לעשות פתילות למנורה ממכנסים קרועים של בגדי כהונה?
הנה איתא בגמ' שבת כ"א ע"א בגדי כהונה שבלו מפקיעין אותן, ומהן היו עושיין פתילות למקדש.

ובתפארת ישראל יכין סוכה פרק ה' משנה ג' על הא דאיתא שם במשנה מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין לשמחת בית השואבה כתב וז"ל ונ"ל דאורחא דמלתא נקט, דהנך דרכן לבלות, ביותר מכתונת ומצנפת, מפני החיכוך והשפשוף בהן, או נראה לי משום דשאר בגדי כהונה שבלו נצרכים למנורה כמבואר שבת כ"א ע"א א' **משא"כ מכנסיי אינן דרך כבוד למנורה**, ואבנט נמי מדיש בו צמר מעורב בפשתן, לא חזי רק לשואבה, שהיו הפתילות שם עבות מאוד.

ובשדי חמד שבת כ"א **תמה עליו:** מדאמרין בירושלמי פרק החליל הלכה ג' מבלאי מכנסי כהן גדול היו מדליקין את הנרות שבפנים, ושל הדיוט לנרות בחוץ דהיינו של שמחת בית השואבה, הא למדת דגם מכנסיי ראויים הם לפתילות ואינם חסרון כבוד.

וכן בערוך לנו סוכה נ"א ע"מ א' כתב דמבלאי מכנסי כהן גדול היו מדליקין למנורה, ומבלאי מכנסי כהן הדיוט היו מדליקין בחוץ לשמחת בית השואבה, דלמנורה היו פסולין, ואפשר שהיו מאוסין ביותר בזיעה שעל בשרו היו, ורק של כהן גדול הדליקו בפנים משום חשיבותו.

מדוע אלו שנשאו עצמות השבטים לא נטמאו

ורק אותם שנשאו עצמות יוסף נטמאו?

בפרשתן ט"ו ו' ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח.

ובגמ' אמרינן סוכה כ"ה ע"ב, וכן פסחים צ"א ע"ב דהטמאים שלא היו יכולים לעשות את קרבן פסח ראשון, לחד שיטה היו אלו שנשאו ארונו של יוסף, ובספר מעדני אשר פרשת בעלותך תש"ח הארכתי בקושיית הפוסקים לשיטות דקברי צדיקים אינם מטמאים מדוע טימא עצמות יוסף ע"ש דברים נפלאים.

יש להקשות: מדוע דווקא אותם שנשאו ארונו של יוסף נטמאו ולא יכלו לעשות פסח ראשון, הרי כל עצמות השבטים העלו עמהן כמבואר ברש"י בשלח פרק י"ג י"ט על הפסוק והעליתם את עצמתי מזה אתכם, לאחיו השביע כן, למדנו שאף עצמות כל השבטים העלו עמהם, שנאמר אתכם, אי"כ מדוע שאר השבטים לא נטמאו, ובפרט לפי מה דמבואר בגמ' ירושלמי סוטה סוף פרק א' שכל שבט העלה עצמות ראש שבטו עמו, וא"כ מדוע שאלו רק נושאי ארונו של יוסף את משה איך יקריבו קרבן פסח, כך הקשה החתם סופר החדש בפרשתן, וכן באור יקרות בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. שאני יוסף שנחט וגופו נשאר שלם, משא"כ שאר השבטים, שעברו כמאה ועשרים שנה מזמן שמתו עד יציאת מצרים עיין אבן עזרא שמות ב' ב' וק"מ"ל ירושלמי נזיר פרק ז' הלכה ב' שלאחר ק"כ שנה חוזר הגוף להיות תרווד רקב, כך תירץ בספר אור יקרות בפרשתן.

ב. ע"פ מה שכתבו התוס' ב"ב נ"ח, נזיר נ"ד דאותם שמתו לפני הדיבור אינם מטמאים לפי הנ"ל אתי שפיר שלא נטמאו אותם שנשאו את ארונו של שאר שבטים, משא"כ יוסף כיון ששמר את התורה עד שלא ניתנה כמו דאיתא במדרש על הפסוק וטבוח טבח והכן ששמר יוסף את השבת היה לו דין כמו אחר מתן תורה וטימא לכן נטמאו נושאי ארונו דווקא, לכן רק הם שאלו, כך תירץ החתם סופר החדש בפרשת בעלותך, ועיין בפני יהושע סוכה כ"ה שהאר"ך בקושיא איך טימא עצמות יוסף הרי היו קודם מתן תורה.

מכתבים למערכת

מדוע היה צריך לכפות על עם ישראל שיקבלו את התורה הרי אמרו מרצונם נעשה ונשמע

מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא בגמ' שבת פ"ח ע"א דבשעת מתן תורה כפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם, דיש להקשות מדוע היה צריך לכפות על עם ישראל שיקבלו את התורה, הרי אמרו מרצונם נעשה ונשמע, ותוצאתם בכמה אופנים.

הגאון יצחק מוטצען שליט"א ויליאמסבורג מח"ס הנפלאה החזקת חכמה בספר אהבת הדר הרוש ט"ז דף קל"ט מדפדפ"ה ד"ה א"נ אפשר כתב וז"ל, והרה"ח מוהר"ר יעקב מולכו ז"ל תירץ שלא רצו לקבל עתה היינו עסק התורה, דמה שאמרו בתחלה נעשה ונשמע היינו קיום המצות ועתה מייאנו לעסוק בתורה וזוהי המודעה שהיה להם בעסק התורה, ובהכי מותרין קושיית הרשב"א ז"ל דמאחר שהיה להם מודעה אין נענשו, ולפי האמור לא קשיא דנענשו על קיום המצוות שעברו על עשין ולאין וכריתות ומיתות כביד דבזה לא היה מודעה עכ"ד הרב הנזכר.

הרב ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים נראה לתרץ בדרך דרוש, ממה שלמדנו בדרך היומי עירובין ס"ד המחזיק בנכסי הגר מה יעשו ויתקיימו בידו, יקח בהן ספר תורה אמר רב ששת אפילו בעל בנכסי אשתו, ופירש רש"י מידי דתמיהה היא, ותוהו בה אינש, לפי שבאו לו בלא יגיעה, לפיכך אין מתקיימין, אם לא על ידי מצוה, וכיון שישאל באו ורכוש מצרים בידם כדאיתא במדרש ע"י בית מצרים וביות הים וחשו שלא יפול בכל זה עינא בישא שבא להם לא ע"י טירחא, לכן כפה עליהם הר כגיגית וקנו בגופם ובנפשם את ספר תורה, דעצת חז"ל כדי שהיה קנין תורה ממש ומצוין ועושים ולא רק ע"י נעשה ונשמע, ובה נקרא סיני ואמרו חז"ל שרדה לעובדים עליו הרי לא קינא את ישראל על שמירת המצוות רק כפי הנ"ל שקנין התורה נעשה להם סגולה כדי שרכוש מצרים נשמר בידם.

הגאון גמליאל הכהן רבינובין שליט"א מח"ס הנפלאה גם אני אודך לענין ז"ל בס"ד שהם אמרו נעשה ונשמע, היינו שכל אחד יקיים לעצמו התורה, אבל הקב"ה כפה עליהם ההר ואמר "אם אתם מקבלים את התורה" וכו', היינו שישאל ערבים זה לזה, וצריך להיות אחראים גם שאחרים יקבלו התורה, וזהו "אתם מקבלים", שתהיו אחראים שכולם יקבלו עול התורה.

הרב שמעון מיכאל יואב הכהן ווערטשהיים שליט"א ברסלר ראיתי חידוש שמביא החיד"א בספרו דבש לפי מערכת כ"א את ה"ל כפיית ההר במעמד הר סיני לא היה רק על עמי הארץ ולא על הת"ח כלל.

הב"ח מאיר שלמה ברנשטיין נ"י ישיבת בעלזא בני ברק יש לציין מה שתרין כ"ק מרן אדמו"ר מבבלוא שליט"א שבועות תשנ"ה דמבואר בספר ערבות הבושם ההקב"ה עשה שיפול תרדמה על ישראל, כיון שאע"פ שבימי הספירה הכינו ישראל את עצמם בתכלית הזדככות, אך היה חסר להם שברון הלב שהוא שורש כל המדות הטובות, ולכן הפיל הקב"ה עליהם תרדמה כדי שיתעוררו ויראו שכבר ירדה שכינה, ויבר ליבם כיון שיראו שבואי הכנתם לא היתה כראוי, ולכן הוצרך לכפות עליהם הר כגיגית דכיון שראו שכל הכנתם לא היתה כראוי, או רצו לעשות הכנה מחדש ואח"כ לקבל התורה, ולכן הוצרך לכפות עליהם שיקבלו במצבם עכשיו.

האם מותר לבשל בשביל עבד כנעני ביום טוב

מה שהקשתם על מה שכתב היערות דבש דאסתר בישלה להמון ביום טוב, כיון דהיה עבד כנעני ומותר לבשל בשבילו ביו"ט, והקשתם דהרי המתכר פסק אר"ח סימן תקכ"ב שאסור לבשל בשביל עבדים ביום טוב.

הרה"ג ניסן הלוי גולדברג שליט"א בית שמש נראה לתרץ, דהמתכר מיייר מעבד שלא מל וטבל, משא"כ היערות דבש סובר שהמון מל וטבל לכן היה יכול לבשל בשבילו.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
למקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
לבידורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף לאלפי המונינים נא להתקשר למערכת

מדוע בעצרת כ"ע מודים רבעין לאכול הרי הסברא להיפך שצריך ללמוד באתו יום
מה שהקשתם בשם הכתב סופר על הא דאיתא בגמ' פסחים פ"ח ע"ב דאע"ג דנחלקו תנאים ביום טוב אם בעינן לכה, מ"מ בעצרת כ"ע מודים רבעין נמי לכה, מאי טעמא דיום שניתנה בו תורה, דקשה דלאכורה ביום שניתנה תורה מסתבר שצריך ללמוד יותר ולא שצריך לאכול, ותוצאתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א חומ"צ מחזיקי הדת נראה לתרץ, דלכא פירושו לאכול בשר ולשתות יין עיניו בגמ' פסחים מ"ט ע"ב ב' דעם הארץ אסור לאכול בשר, ולגבי שתיית יין עיניו בגמ' ברכות נ"ז ע"ב א' דין טוב לעולם לתלמיד חכם, ומפורש בירושלמי מעשר שני פרק ד' סוף הלכה ו' תלמיד חכם שותה יין וטוב לו, עם הארץ שותה יין ורע לו ע"ש ועל כן ביום שקבלו התורה לעסוק בו וליקיימו אז יש לנו דין תלמיד חכם ומותר בבשר ויין ועל כן בעינן בעצרת שיהא לכה.

הרה"ג יושכר יהודה שווארץ שליט"א מור"ל גליון הנפלאה יין וישן ירושלים כולל צאנז וירושלים נראה לתרץ ע"פ"י מה שאמר רבא ב"ק ע"ב א' שכיון שלא אכל בשר שור, לא יכל לדרקק ולענות לשיאלו כדת של תורה, חזינן מהא דשבכדי שיוכל האדם לעסוק בדברי תורה, מן ההכרח לו לאכול כראוי ואז יוכל לפנות אל לימודו מתוך הרחבת הדעת, ע"כ חייבו חז"ל לאכול בזמן קבלת התורה, להורות כלפי שמיא שאם אין קמה אין תורה, ודאי אם נזכה לפרנסה וכלכלה ברווח, נוכל לקבל על עצמנו עול תורה ביתר שאת.

הב"ח אלימלך ולוונזי נ"י ישיבת תפוח נראה לתרץ, דעד שלא ניתנה תורה היה צריכים לצום כדי לשבר היצר, ואחר שניתנה תורה אפשר לאכול ולשכר את היצר ע"י תורה כמבואר בגמ' בראת יצר הרע בראתי תורה תבלין.

א"כ היה מותר להקב"ה לעקור את הר כגיגית זה איסור דאורייתא מה שהקשתם בשם החתם סופר כיון דמבואר בגמ' שבת פ"ח ע"ב דלכ"ע בשבת ניתנה תורה, א"כ איך היה מותר להקב"ה לעקור את הר כגיגית זה איסור דאורייתא, כמו דמבואר בגמ' שבת פ"ח ע"ב ב' אמר רב ששת היתה לו גבשושית ונטלה בבית חייב משום בונה, בשדה חייב משום חורש, והרי איתא בגמ' ירושלמי ראש השנה פרק א' דף נ"ז ט"ז ב' ה"ג שהקב"ה שומר את התורה א"כ איך עקר את ההר בשבת, ותוצאתם בכמה אופנים.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון נראה לתרץ דקבלת התורה הוא כעין פקוח נפש, שהרי נחשבים כמתים אם לא יקבלו התורה כמו שמבואר בכלי יקר שאומר שבת פ"ח ע"ב י"ז שאם בני ישראל אינם מקבלים התורה הרי הם חשובים כמתים גם בחייהם ובמותם כל יחיו רפאים כל יקומו, ע"ש, וכביכול הקב"ה היה יכול לחלל שבת בשביל שיקבלו בני ישראל את התורה.

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א בני ברק נראה לתרץ ע"פ"י מה שהובא בגליון מעדני אשר גליון ט"ט שאלה בשם המדרש א"כ מותר להקב"ה להוריד גשמים הרי שומר את כל התורה, והבאתם לתרץ בשם הבני ישכר מאמרו השבתות מאמר ו' תפלות שבת דלמה דוקא שאל על ירדת גשמים ולא על כל המלאכות הנעשים בשבת, ופירש דעל כל המלאכות לא קשה מידי, דהרי כתיב כולם בחכמה עשית, אם כן לגבי קוב"ה כביכול כל המלאכות מיקרי חכמה ואינה מלאכה ומותר לעשותן בשבת, אבל מלאכת הוצאה אינה מלאכה וכמו שאמרו חז"ל הוצאה מלאכה גרועה היא חסר שבת ב' ע"פ א' ואעפ"כ התורה אסרה יקשה שפיר הא"ך השי" מוריד גשמים בשבת שהיא הוצאה מרשות לרשות, והנה התירוץ הוא דכל העולם כולו הוא חצרו ומותר לטלטל בחצרו, ולפי זה מיושב היטב כיצד היה מותר להקב"ה לעקור את ההר כגיגית.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים מה שהבאתם מהחתם סופר דהקב"ה עקר הר בשבת כיון שלא היה צריך אלא לעפרה של הר והוא מלאכה שאין צריך להוגפה, יש לציין מה שהקשה הר"מ שליונגר בקובץ וילקט יוסף שבת ט"ז סימן ר"ח דהרי מלאצ"ג פטור אבל אסור ולדעת הפנ"י פטור מקרבן אבל אסור מה"ח, ותירץ דאכן כשצריך רק לעפרה הרי הוא אסור אך בעקרת הר סיני היו שני תועלויות, ובכ"ז ג' ליכא בגוה איסור והנה חז' היתה בכפייה לזרקה על עם ישראל אם לא יקבלו התורה ונטפן לכך יש בו גם משום חופה שנודונו ישראל להקב"ה כביכול בחופה וקידושין ובכ"ז שרי.

הרה"ג חיים הירשמן שליט"א בני ברק נראה לציין למה שכתב בדעת זקנים בפרשת בשלח על הפסוק לפני בעל צפון דהקשה לו הא"ך אמר כן הקב"ה והלא איסור הוא להזכיר שם עבודה זרה, ותירץ דהקב"ה יכול לעבור על איסורין, והזכיר כן ממה שדן את העולם בשבת, לפי הנ"ל אתי שפיר.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב אברהם דייטש שליט"א
קרית צאנז נתניה
יד ימינו של האדמו"ר מציאנו שליט"א
לעילוי נשמת אביו
הרב יעקב בן הרב יעקב ז"ל
נלב"ע כ"א סיון ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב משה חיים יוספוביץ שליט"א
קרית צאנז נתניה
לרגל שמחת נשואי בתו תח"י
עב"ג הבה"ח מורדנו משה אהרן הלוי סגל נ"י
מבחידי ישיבת צאנז
בן הרה"ג אליעזר סגל שליט"א
מח"ס בית ואת יצ"ב
וברכת מזל טוב לאביו ידידינו
הרה"ג שמעיה יוספוביץ שליט"א
יהא רעוא שבוכות זכוי רבבות ירוה נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג חיים שטרן שליט"א עמנואל
לרגל שמחת הולדת בתו תח"י במז"ט
יהא רעוא שבוכות זכוי רבבות
ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה